

АНГЕЛ КАРАЛИЙЧЕВ
ГАЛЕНАТА ДЪЩЕРЯ

chitanka.info

В едно село живееха мъж и жена. Те си имаха само една щерка, много я обичаха и не даваха пращинка да падне отгоре ѝ. На ръце я дигаха и слагаха. Съседите я наричаха „галената дъщеря“. Майката и бащата се трепеха от сутрин до вечер да изкарат за хляб и кат дрехи, а дъщерята нищо не вършеше. Сутрин се излежаваше до късно. Когато ѝ омръзнеше лежането, майката отиваше при нея, обличаше я, сресваше ѝ косата и я хранеше като бебе: слагаше ѝ ядене в устата с една лъжица. Сетне ѝ постилаше някоя мекичка дреха до огнището. Галената дъщеря сядаше там, почваше да клати глава и да дреме. Когато ѝ ставаше студено, само казваше:

— Примък!

Чуеха ли тая дума, бащата и майката се втурваха, хващаха я под мишниците и я примъкваха по-близо до огъня. Когато пък ѝ станеше горещо, девойката изговаряше лениво втора дума:

— Отмък!

И старците я дърпаха назад.

Днес тъй, утре тъй, докато галената дъщеря порасна и стана мома за женене. Почнаха да тропат на вратнята годечари. Майката ги посрещаше и ги предупреждаваше:

— Ще ви го дадем нашето момиче, защо не, но трябва да ви кажа, че то е галено. Дали ще можете да му шетате тъй, както ние му шетаме?

И тя разказваше как девойката обича да се излежава край огъня, как я примъкват и отмъкват и как ѝ слагат яденето в устата.

— Не е за нас! — клатеха глава годечарите и си отиваха.

Много свят се извървя, но никой не се реши да вземе галената дъщеря за невеста. Най-сетне пристигна един момък с напукани от работа ръце, изкалян, изморен, с корясала от пот риза. Той идеше направо от нивата.

Когато майката разказа каква е дъщеря ѝ, момъкът рече:

— Тъкмо за мене жена. Ще си живеем като гълъб и гълъбица. На ръце ще я нося. Дайте ми я.

— Взemi я — рекоха старците, извлякоха галената си дъщеря от огнището, съблякоха ѝ направените дрехи, облякоха ѝ булчината премяна и я натовариха на колата.

Момъкът я откара у дома си, намести я върху постелка до огнището, отиде на дръвника, насече наръч дърва, донесе ги и накладе

буен огън. Щом главните запращяха и напекоха невестата, тя извика:

— Отмък!

Но младоженецът се почеса по врата, престори се, че нищо не чува, и излезе на двора.

Главните се разгоряха още по-силно.

— Отмък! — изпищя галената дъщеря, защото пламъците подхванаха ходилото на чорапа ѝ и като видя, че няма кой да я дръпне назад, отскочи сама и побягна към вратата. Сети се да натопи запаления чорап в копанята с вода за кучето. Инак кракът ѝ щеше да изгори.

Беше късна есен. Навън духаше студен вятър. Невестата поседя, поседя и зъбите ѝ почнаха да тракат от студ.

— Примък — извика тя веднъж. — Примък! — рече повторно и щом разбра, че няма кой да я отнесе, стана сама и се повлече към огнището.

И нали нямаше кой да сготви ядене, вечерта двамата младоженци си легнаха гладни.

На другия ден младият мъж се вдигна в зори и почна да поръчва на постелката, върху която лежеше гладната му невеста:

— Слушай, постелко — рече той, — аз отивам да ора, а ти наготви обяд, половината остави на жена ми, а другата половина донеси на нивата. Само гледай да не закъснееш, защото ще играе тояга по гърба ти.

Замина орачът на работа, а жена му си остана да лежи там, където я беше оставил. Като наближи обяд, тя се обърна към постелката:

— Ставай мари, постелко, не чу ли какво заръча мъжът ми? Наготви ядене, защото умирам от глад.

Постелката мълчеше.

— Мисли му, ако не сготвиш! — закани се невестата и се примъкна към огъня.

Вечерта орачът се върна намръзнал и гладен.

— Ти, постелко — викна той, — защо не ми донесе днес ядене? Трябваше да ѝ напомниш! — обърна се той с укор към жена си.

— Думах ѝ, мъжо, но тя си прави оглушки и не ме слуша — почна да се оправдава невестата.

Тогава гладният орач сграби постелката, метна я на гърба на невестата си и почна да я налага с тоягата.

— Олеле, мъжо — развика се невестата, — ти биеш постелката, а пък мене ме боли!

— Търпи, жено, търпи, аз я бия, за да те слуша — каза орачът и хубаво наложи постелката.

Пак си легнаха гладни. На третия ден се случи същото. На четвъртия ден галената дъщеря, като видя, че постелката пет пари не дава и не ще да сготви нищо на мъжа ѝ, стана сама, запретна си ръкавите, разтреби къщата, свари едно гърне боб, сипа го в менчето, изпече една топла питка, премени се, бодна едно цвете зад ухо и отнесе яденето на нивата. Седнаха двамата младоженци и се нахраниха хубаво.

— Най-сетне постелката ме послуша и се залови за работа — рече мъжът, като свършиха яденето.

— Ами, послушала те е. Не се е мръднала. Само се въргаля край огнището.

— Ами кой наготви яденето?

— Аз.

— Тогава изхвърли постелката навън, когато си идеш вкъщи. Не искам очите ми да я виждат.

Вечерта младият орач, като видя, че къщата е разтребена и преметена, рече на жена си:

— Няма да позволяваш на постелката да се излежава край огнището, защото ще играе дървен господ.

— Да не съм луда да я пусна — отвърна невестата. — Ако влезе вкъщи, пак ще ме боли гърбът. Не искам да се мъча аз заради една мързелива постелка.

Заживяха си младите. Орачът работеше нивите, а невестата гледаше къщата. Не щеш ли, по едно време пристигна невестината майка и се развика отдалеч:

— Дойдох, дъще, да видя как си поминувате. Добре ли си, носи ли те твоят мъж на ръце, дава ли ти ядене в устата, примъква ли те до огъня, отмъква ли те, когато ти стане горещо?

— Ах, майко, да знаеш какво се случи — почна да разказва невестата. — Тук имаше една проклета постелка, мързеливо нещо, ти

казвам. Всеки ден мъжът ми я налагаше с една тояга и тя пак не разбираше от дума, ти казвам.

И невестата разправи всичко на майка си.

Майката кипна.

— Аха — рече тя, — значи той те кара да му готвиш и да метеш къщата му. Ами че тия ръчички за метла ли са, мамино чедо галено? Брей, на какъв човек попаднахме! Ти не бива да седиш повече в тая къща. Къде ти е прикята, дъще? По-скоро прибери всичко, що е твое, че да бягаме от тук.

— Къде ще идем, майко? — попита дъщерята.

— У дома. Аз ще се грижа за тебе тъй, както съм се грижила по-рано. Не съм съгласна да се трепеш тук.

Невестата, която беше свикнала да слуша майка си, прибра прикята си, направи голям вързоп, метна го върху гърба на майка си и потеглиха. Тъкмо излязоха навън, ей го насреща орача — връща се от нивата.

— Къде я водиш? — изправи се той срещу старата жена.

— Прибирам си я. Защо я караш да се трепе, тя не е научена да работи.

— Връщайте се по-скоро вкъщи, докато не съм дигнал тоягата — извика орачът и накара двете жени да се върнат назад.

Влязоха вкъщи.

— Слагай трапезата, че съм гладен като вълк! — обърна се младият мъж към жена си. — Сипи яденето в две паници и дай погачата!

Невестата покорно сипа яденето в две паници и търкулна една бяла погача. Мъжът пое погачата, разчупи я на две, подаде половината на жена си и рече:

— Яж!

— А на мене? — попита майката.

— На тебе ли? — обърна се към нея зетят. — За твоята златна уста, която учи дъщеря си да не работи, аз ще донеса нещо златно.

И като изскочи навън, орачът отиде в плевнята, напълни една торбичка със слама, отнесе я на майката, окачи я на шията ѝ, па викна:

— Яж!

Майката позеленя от обида, скочи, захвърли торбата и извика:

— Няма да ви стъпя вече! Тъй да знаете! — бльсна вратата и се втурна тичешком към своето село.

Когато се върна у дома, се провикна към мъжа си:

— Вземи дряновицата и върви да докараш тук дъщеря ми. Аз съм я учила живот да живее, а не да робува. По-скоро тръгвай!

Дигна се бащата и отиде при галената дъщеря. Разпита я как си поминува, и като разбра каква е работата, рече:

— Аз, дъще, дойдох да те прибера, но виждам, че ще бъде по-добре да останеш при мъжа си. Гледай си работата. Не се връщай у дома, защото ние с майка ти почнахме вече да стареем. Скоро ще умрем. Няма да има кой да те откъдне от огнището и ще изгориш. Тежи ли ти работата?

— Не ми тежи, тате, нали съм здрава и млада.

— Тогава работи, чедо, шетай на работния орач и не слушай майка си. Иди сега да посрещнеш мъжа си, кажи му добър вечер и му помогни, додето разпрегне воловете и ги настани в обора.

Рипна невестата и изскочи навън. Орачът, като я видя, че е дошла да го посрещне, учудено я попита:

— Кой те научи да правиш тъй? Досега не си го правила.

— Баща ми — отвърна невестата, — той ни дойде на гости.

Орачът влезе вкъщи зарадван, здрависа се с гостенина, подаде му възглавница да седне, нахрани го хубаво, почерпи го, настани го в меко легло, а на сутринта метна на рамото му един кожух от лисичи кожи и го изпроводи сърдечно.

Старицата излезе да го посрещне на вратника и като видя кожуха, отдалече почна да се вайка.

— Леле, старче, какво е направил проклетият наш зет! На мене ми даде да ям слама, а тебе те е налагал тъй, че кожата ти е одрал!

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.